

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 125/2021
23.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник др Енике Вег, адвокат из ..., против тужене „ББ Bank“ АД Нови Сад, коју заступа пуномоћник Ана Лазаревић, адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3875/19 од 31.08.2020. године, у седници одржаној 23.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3875/19 од 31.08.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 601/2018 од 15.07.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се поништи као незаконито решење о отказу уговора о раду тужене број ../17 од 27.12.2017. године, да се обавезе тужена да тужилу врати на рад и распореди на радно место које одговара њеној стручној спреми и да тужилу пријави код надлежних органа Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање од дана престанка радног односа до повратка на рад, као и њен захтев за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом другим изреке, обавезана је тужилу да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3875/19 од 31.08.2020. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда у делу става првог изреке и одбачена тужба у погледу захтева тужиле да се тужена обавезе да је врати на послове који одговарају врсти и степену њене стручне спреме. Ставом другим изреке, делимично је преиначено решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепен пресуде тако што је обавезана тужилу да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати поред досуђеног износа од 98.250,00 динара износ од још 42.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и обавезан је тужени да тужилу накнади трошкове парничног поступка у

износу од 9.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиле и тужене и потврђена првостепена пресуда у преосталом делу. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужила да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, у потврђујућем делу, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију захтевајући накнаду за трошкове састава овог одговора.

Испитујући правилност побијене пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

Доношењем побијене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Без утицаја су ревизијски наводи којима се указује да је доношењем побијане пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка из тачке 12. цитиране законске одредбе јер се ревизија на основу члана 407. став 1. ЗПП не може изјавити из овог законског разлога.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је од 1983. године била у радном односу код ВВ банке, а након што је тужена преузела ВВ банку, тужила је наставила рад код тужене. Тужила је била у радном односу код тужене по основу уговора о раду од 01.01.2015. године (са анексом од 10.03.2015. године) на радном месту „Виши сарадник за сабине анализе“ у Сектору за управљање ризицима, Дирекција за управљање ризицима правних лица - Одељење сабине и еба анализе, за које послове је предвиђен VII/IV степен стручне спреме економско-општег усмерења. Тужена је донела решење број ../17 од 27.12.2017. године, којим је тужили престао радни однос као вишку запослених због тога што је услед организационих и економских промена код тужене престала потреба за њеним радом, уз исплату отпремнине, при чему је, у образложењу решења, наведено да није постојала могућност да се тужили у оквиру постојеће организације код тужене понуди други одговарајући посао, па јој је радни однос престао 31.12.2017. године. Тужена је 12.12.2017. године, донела Одлуку о изменама и допунама Правилника о систематизацији послова. Чланом 2. тачка 2. тачка 1. те Одлуке укинута су послови које је тужила обављала, тако што је наведено да се на основу Одлуке увођења организационих промена врши реорганизација послова тако што се утврђује престанак потребе за обављањем послова који су као посебна извршилачка (радна) места систематизовани Правилником о систематизацији послова те да се утврђује престанак потребе за пословима између осталог и „Виши сарадник за сабине анализе“ у Сектору управљања кредитним ризицима, Дирекције управљања ризицима правних лица. Дана 15.12.2017. године, тужена је донела Обавештење о истицању на огласну таблу Одлуке о увођењу организационих промена од 12.12.2017. године и Одлуке о изменама и допунама Правилника о систематизацији послова којим је констатовано да је даном доношења обавештења извршено објављивање наведених аката истицањем на огласну таблу те да одлука о увођењу организационих промена од

12.12.2017. године, ступа на снагу даном објављивања, док Одлука о изменама и допунама Правилника о систематизацији од 12.12.2017. године ступа на снагу осмог дана од дана објављивања. Послови на којима је тужила била једини извршилац, престали су да постоје-укинута су због аутоматизације уноса података (посао израде извештаја за „микро“ клијенте је компјутеризован и присуство људског фактора је сведено на минимум), те је у складу са тим проглашена за запосленог за чијим радом је престала потреба, уз обезбеђење права на отпремнину. Након тих организационих промена у Одељењу сабине и еба анализе остали систематизовани послови „шеф одељења“, „самостални стручни сарадник сабине и еба анализе“, „стручни сарадник за сабине анализе“ и „сарадник сабине анализе правна лица“ сви са по једним предвиђеним извршиоцем. Тужена је донела Одлуку о решавању вишка запослених од 26.12.2017. године, којим је утврђено да од укупно 1083 запослена, престаје потреба за радом 3 запослена (међу којима је и тужила) тако да тужена није била у обавези да доноси Програм решавања вишка запослених. Након укидања послова на којима је тужила радила део тих послова је пренет у надлежност другог одељења и радницима запосленим код другог правног лица (S-leasing).

На основу овако утврђених чињеница правилно су нижестепени судови закључили да тужбени захтев тужиле није основан јер јој је радни однос престао - законито и у законито спроведеном поступку.

Правилно је другостепени суд применио одредбу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14) којим је прописано да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. С обзиром на број укупно запослених на неодређено време (1083) и број запослених за чијим радом је престала потреба (3), тужена није била у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених, у смислу члана 153-156. Закона о раду.

И по схватању Врховног касационог суда, у конкретном случају су постојали услови за доношење решења о отказу уговора о раду, у смислу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...75/14) јер је Одлуком о изменама и допунама Правилника о систематизацији послова код тужене од 12.12.2017. године у „ББ Банк“ АД Нови Сад - у Сектору управљања кредитним ризицима Дирекцији управљања ризицима правних лица, укинута радно место тужиле, односно послови “Виши сарадник за сабине анализе“ које је тужила обављала и тиме је престала потреба за њеним радом. Такође, тужиле је пре доношења решења о отказу уговора о раду исплаћена отпремнина. На овај начин по оцени Врховног касационог суда послодавац је у конкретном случају у потпуности испоштовао поступак прописан одредбама Закона о раду који претходи доношењу решења о отказу уговора о раду на основу цитиране одредбе истог Закона. Стога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Правилно су нижестепени судови закључили да тужени није био у обавези да доноси Програм решавања вишка запослених, као ни да примени критеријуме за утврђивање који ће од запослених бити оглашен технолошким вишком. Ово из разлога, што су одлукама о изменама Правилника о систематизацији послова од 12.12.2017. године, послови “Виши сарадник за сабине анализе“, укинута, а запослена-тужила са

укинутог радног места проглашена технолошким вишком. Наиме, примена критеријума била би од значаја у случају смањења броја извршилаца одређеног радног места, када се појединачним вредновањем и међусобним упоређивањем резултата рада свих запослених на радном месту са истим описом послова утврди ко ће од њих бити проглашен технолошким вишком (запослени са најлошијом оценом), а не и у ситуацији када се радно место укида као у конкретном случају.

Супротно наводима ревизије којима се указује да није престала потреба за радом тужиље јер су послове које је она обављала (након укидања њеног радног места) наставили да раде други запослени, право је туженог као послодавца, да у циљу рационализације и уштеде у пословању сам креира и организује процес рада и одреди начин на који ће се обављати поједини послови, па и поверавањем појединих послова из описа предходно постојећег радног места, другим запосленима у оквиру других радних места. Такво прераспоређивање послова не значи да радно место на коме је тужиља била запослена није укинуто. Питање наступања технолошких, економских и организационих промена, које су условиле престанак потребе за радом запослених, организација пословања, број и структура запослених који су потребни послодавцу за успешно пословање, односно структура и број запослених за чијим је радом престала потреба, су у домену економске политике послодавца, која не може бити предмет оцене у судском поступку за заштиту права запослених за чијим је радом престала потреба (у радном спору). Суд у таквом поступку преиспитује само законитост спроведеног поступка утврђивања вишка запослених и доношења решења по том основу. Пословна организација је у искључивој надлежности послодавца, односно он има право да организује пословање на начин који сматра најбољим, па и посредством укидања појединих послова и њиховог брисања из Правилника о организацији и систематизацији послова. У поступку пред нижестепеним судовима је утврђено да није било могућности за премештај тужиље на друге послове, то је правилна одлука нижестепених судова да није основан захтев тужиље за поништај отказа уговора о раду.

Како је радни однос тужиљи законито престао то није испуњен услов прописан чланом 191. став 1. Закона о раду да се тужиља врати на рад .

Правилно је донета одлука о трошковима поступка на основу члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Предмет оцене ревизијског суда нису били наводи у ревизији у којима се оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање јер то није дозвољено према члану 407. став 2. ЗПП.

Како се ревизијом понављају жалбени разлози који су били предмет правилне и потпуне оцене другостепеног суда, на основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како трошкови одговора на ревизију не представљају трошкове који су потребни ради вођења парнице, то је на основу члана 154. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић